

ПРОБЛЕМИ ПОСИЛЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ

Український бізнес знаходиться в стані очікування і адекватного сприйняття змін соціально-політичних умов в Україні. Його розвиток і зміцнення, відкритість до інвестицій, як внутрішніх, так і зовнішніх, багато в чому залежатиме від позитивних зрушень в сторону соціальної орієнтованості і відповідальності перед суспільством, від свідомої підтримки достойних світового досвіду соціальних та екологічних стандартів.

Поняття соціальної відповідальності є широко використовуваним у міжнародному бізнес-співтоваристві протягом не менш як півстоліття. Роль соціальної відповідальності як одного з напрямів стратегії розвитку підприємства, що свідчить про цивілізованість бізнесу, активно досліджується науковцями і практиками.

Соціальна відповідальність – це інститут, що відповідає сучасним потребам суспільства і є невід’ємною частиною економічної, соціальної, екологічної, етичної і правової його сфер. Однак, широке втілення в практику діяльності українських підприємств ускладнюється через відсутність єдиного підходу до тлумачення соціальної відповідальності бізнесу і її складових, неоднозначністю вимог щодо розкриття інформації. Керівництво більшості українських підприємств поки не усвідомлює, що соціальні інвестиції потрібні для їх довгострокового розвитку і, рано чи пізно, принесуть економічний ефект.

У нормативних документах ЄС визначається соціальна відповідальність бізнесу як концепція, в рамках якої компанії на добровільній основі інтегрують соціальну і екологічну політику в бізнес-операції та їх взаємовідносини із колом пов’язаних з компанією організацій і людей. Такий підхід прийнято більшістю країн ЄС.

Нерозуміння того, що дотримання принципів соціальної відповідальності бізнесу створює стійкий позитивний імідж підприємства, поступово враховується при укладенні угод, проведенні тендерів, одержанні кредитів, взаємодії з органами влади різного рівня, свідчить про невіршені проблеми у свідомості вітчизняного менеджменту.

Останнім часом соціальна відповідальність відіграє важливу роль для підприємств, сталий розвиток яких характеризується трьома складовими: економічною, екологічною та соціальною. Ефективна система контролю з боку державних органів та внутрішнього контролю на підприємстві однозначно сприяють посиленню зацікавленості суб’єктів господарювання підвищувати соціальні стандарти діяльності бізнесу. Проблема реалізації і популяризації принципів соціальної відповідальності може бути вирішена не тільки шляхом ініціативи і запровадження з боку держави регулятивних заходів. Так, встановлення певних соціальних гарантій та відповідальності за їх недотримання з поєднанням дієвої системи контролю певним чином ніби покращують ситуацію, але, як показує практика, лише формально.

З одного боку є підприємства – суб’єкти суспільного інтересу, на які спрямована особлива увага суспільства, звітність яких публічно оприлюднюється, перевіряється як незалежними аудиторями, так і контролюючими органами. Більшість таких суб’єктів, сприяючи становленню суспільства, намагаються забезпечити себе і необхідною кількістю співробітників, і достатнім числом клієнтів, і створити собі гідну репутацію. Багато компаній вкладають кошти в розвиток інфраструктури, медичну і освітню сфери, чому сприяє реалізація реформ в Україні та децентралізація [1].

З іншого – малий і середній бізнес, де хоча водночас зайнята більша частина населення, сфокусований не на популяризацію своєї соціальної активності, а на швидкі прибутки і мінімізацію податкового навантаження. Відновлення певного рівня соціально-етичної поведінки суб’єктів

малого підприємництва неможливе без відновлення довіри до органів влади, особливо на місцевому рівні. Багато, хто з провідних науковців, політиків, практиків стверджують, що малий і середній бізнес є осередком тіньової економіки і ухилення від сплати податків. Але, якраз відсутність прозорих правил і реальної підтримки соціальної відповідальності бізнесу з боку держави і зумовлюють такий стан речей.

Отже, існує низка перешкод, що заважають національним підприємствам впроваджувати систему соціальної відповідальності, зокрема: недосконалість законодавчої й нормативно-правової бази, відсутність сформованої і дієвої незалежної оцінки результатів соціальних програм, стандартів і якості підготовки фахівців.

Нозробка нових і удосконалення застосовуваних форм і методів контролю однозначно сприятимуть дотриманню соціальних стандартів і посиленню соціальної відповідальності бізнесу. Для визначення напрямів вирішення проблем соціальної відповідальності бізнесу потрібні теоретично обгрунтовані дослідження зв'язків між бізнесом і суспільством та перешкод на шляху до соціальної спрямованості підприємницьких структур. Дискусійним залишається питання розширення законодавчої регламентації соціальних стандартів та відповідальності за їх порушення.

1. УНИАН [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Ответственность бизнеса: готова ли Украина перейти на европейские принципы. – Режим доступа: www.unian.net/economics/other/10129214-otvetstvennost-biznesa-gotova-li-ukraina-pereyti-na-evropeyskie-principy.html<https://www.unian.net/economics/other/10129214-otvetstvennost-biznesa-gotova-li-ukraina-pereyti-na-evropeyskie-principy.html> (дата звернення 10.09.2019). – Назва з екрана.